ÓBUDAI ÁRPÁD GIMNÁZIUM

BIOLÓGIA HÁZIVERSENY 2021. szeptember

Név, osztály:

I. VIRÁGKALENDÁRIUM: Löszgyepek 30p/

a) Nevezd meg a képen látható növényfajokat! (5)

1.	2.	3.
4.	5.	

b) Párosítsd a fajokat a rájuk jellemző leírással! Válaszodat (a sorszámot) a rubrikába írd! (25)

a	Védett ritkaság, 15-30 cm-es, ajakos virágú növény.	
b	Löszjelző növény, de száraz gyepeken is előfordul. Akár fél méter magasra is megnő.	
c	Löszreliktum. Legjelentősebb populációi az Észak-Mezőföldről ismeretesek.	
d	Fokozottan védett, igazi ritkaság, löszpusztai reliktum.	
e	Erős, jellegzetes illatát egész nyáron érezhetjük, hiszen májustól késő őszig virít. Virágai kétoldalian részarányosak, ajakosak, a porzókat a felső ajak rejti.	
f	Egyetlen populációja ismert, az Érd határában lévő löszgyepben.	
g	Hajtásai szürkészöldek, bozontos szőrűek.	
h	Hazánkban csak néhány populációja él az Alföld délkeleti zugában. Hazánktól keletre jóval gyakoribb.	
i	Az összesimuló, szorosan ülő virágok álörvöket alkotnak, a hajtásvégeken pedig egymás fölé rendeződve nyúlánk virágzatot hoznak létre. A párta színe ibolyás lilásrózsaszín, ritkábban halványabb rózsás, sőt, kék is lehet. A murvalevelek is hasonló színűek.	
j	Magas, akár 120 cm-es növény. Tőlevelei nagyok, akár tenyérnyiek, igen jellegzetesen mélyen szíves vállúak, megnyúlt háromszög alakúak, a szélük csipkés. A száron is találunk leveleket, ezek lentről felfele haladva egyre kisebbek.	
k	Virágai emeletesen, egymás felett a levelek hónaljában fejlődnek, egy örvben mindössze kettő.	
l	Fotoszintézisre képtelen, élősködő növény, amelyet klorofillmentes hajtásrendszerük is jelez.	
m	Magas, nyúlánk növény, általában meghaladja az egy métert. Tőlevelei levélrózsát alkotnak, nagyok, feltűnően hosszú nyelűek, a levéllemezek hosszúkás háromszög alakúak.	
n	Vajvirágnak is nevezték.	
o	A lomblevelek hosszúkásak, csipkés szélűek, az alsók hosszú nyelűek, a magasabban fejlődők nyél nélküliek, ülők.	
p	A szár többnyire levéltelen, keresztben átellenesen elágazik, az elágazó hajtások végén bókolnak a tömött virágzatok.	
q	A levelek épek, lemezük hosszúkás és hegyes. A párta alapszíne szennyessárga, amely bordóslilás erezettel sűrűn futtatott.	
r	A sziromlevelek sötét rózsaszínűek, a felső ajak jellegzetesen előrehajló. A virágok tömött álörvöt hoznak létre, az örvök száma a hajtásokon 8-10 vagy még több is lehet.	
s	A sziromlevelek színe kék, enyhe lilás árnyalattal.	
t	10-30 cm magasra nő meg, az egész növény finoman, fehéren gyapjúszőrös, ez megkülönbözteti az összes rokon fajtól.	
u	Az egész országban elterjedt, néhol tömegesen fordul elő. Nem védett.	
v	Jellegzetessége, hogy a virága ránézésre egyajkúnak látszik, mert csak az alsó ajak fejlett. A felső ajak sem hiányzik, csak 2 apró karéj formájában van jelen.	
w	Ürömfajokon élősködik.	
x	Löszpusztai reliktum, de előfordulhat maradványlöszgyepekben, lösztölgyesekben, karsztbokorerdőkben.	
y	Virága kétoldalian részarányos, de nem ajakos, mert a tátogatófélékkel áll közeli rokonságban. Pártája liláskék színű. Védett növény, elsősorban termőhelyének megszűnése veszélyezteti.	

II. Ökológia címszavakban: Vízállapot 30p/

Töltsd ki az alábbi táblázatot az alábbi szempontok alapján:

a) Az élőhelyhez tartozó vízmegőrző stratégia magyar neve (6p)

b) Az élőhelyhez tartozó vízmegőrző stratégia idegen neve (6p)

c) Növényanatómia: a jellemzők betűjelét írd a megfelelő rubrikába (12p)

d) Min. 2 példa (6p)

élő-hely						
a						
b						
c						
d						

c)

A: A gyökérzet fejletlen vagy hiányzik.

B: Sejtjeik ozmotikus koncentrációja nagy, főleg nátrium-, kálium- és szulfátionokat halmoznak fel.

C: Szárukban és lombleveleikben több-kevesebb szilárdítószövet van, amelyek lehetővé teszik a növény tartását, késleltetik a lankadást.

D: A sclerophyta típusúak szára és lomblevele sok szilárdítószövetet tartalmaz.

E: Egy részük vízi növényekre, míg mások a szárazságtűrőkre emlékeztetnek. Vízzel borított tájakon, pocsolyákban, rizsföldek szegélyén élnek.

F: Nagy felületű, élénkzöld leveleik vannak, amelyek intenzíven párologtatnak. Nem érdemes belőlük virágcsokrot készíteni, hamar hervadnak.

G: Száruk szilárdítószövetet nem tartalmaz, ellenben a lomblevelekkel együtt gyakran van bennük átszellőztető alapszövet.

H: A szárból és a lomblevelekből hiányzik a szilárdítószövet, és az érhálózat is ritka a levéllemezen.

I: Másik típusuk a szukkulensek vagy pozsgások: sok víztároló alapszövetet tartalmaz a levelük és/vagy a száruk.

J: Gyökérzetük általában erőteljes, mélyre hatoló, hajtásrendszerük szukkulens jegyeket mutathat.

K: A levelek feszesen állnak, a nagy turgornyomású sejtek egymásnak feszülése tartja a növényt.

L: Az ilyen típusú növényekre jellemző a mélyrehatoló gyökérzet, a dúsabb szőrözöttség, a viaszbevonat, az apró, besüllyedt gázcserenyílások, amelyek a felvett víz megóvását és a párologtatás csökkentését segítik.

<u>Leadási határidő</u>: 2021. október 4.
Természettudományi Tanári, a biológia tanárodnak add!
NEVEDET, OSZTÁLYODAT NE FELEJTSD EL FELÍRNI!

Forrás: TermészetBúvár 2021/2. szám, internet

Összesen: 60 pont/